

El mar, les escales i l'aperitiu

Cada dia passo diverses vegades pel costat d'un panell que, al començament de les escales del carrer del Castell, a Begur, reproduïx una foto de Joan Vinyoli, amb el tors nu i duent un barret ample de palla, i el seu poema Diumenge, que forma part del recull El callat, publicat l'any 1956, dos anys després que el poeta comencés a estiuejar en aquest poble, el qual va reconèixer com a "lloc important i definitiu com a centre de les meves experiències de tot ordre, poètic i vital". No és l'únic panell que, amb la mateixa fotografia i un poema diferent, ha estat recentment col·locat als carrers de Begur, on el poeta va estiuejar del 1954 al 1978. Tots plegats marquen l'itinerari de l'anomenada Ruta Poètica Vinyoli, amb la qual, evidentment, es vol fer memòria d'aquest formidable poeta que va escriure amb "foc i mesura", una expressió ben seva, sobre el món com a enigma i sobre els avatars de l'existència en l'anhel de plenitud, però també en el desmenjament anímic, en la confiança en la meravella renovada de les coses, però també en el fracàs i la desesperança que, amb la consciència del pas del temps i de la mort, ens fa sentir petits i efímers.

El mar, que sempre recomença, va cridar Vinyoli i la seva visió va inspirar-lo. De Begur estant anava a veure el mar o el divisava els capvespres des del mirador al costat de l'ermita de Sant Ramon (un lloc on sempre es redescobreix amb joia la panoràmica del litoral empordanès, que inclou fins al cap Norfeu comprnent les illes Medes, i part del seu interior, com ara Pals, amb els seus arrossars, i Torroella de Montgrí) o des de dalt del castell, on li agradava anar de bon matí, per veure-hi la sortida del sol, segons consta en una carta que va adreçar a J.V. Foix. Sant Ramon i el Castell formen part de la "ruta Vinyoli", però també les cases que va habitar a Begur, el casino i els bars que va freqüentar amb els seus amics. Pel que fa a les cases, del 1959 al 1978 va estar-se a Campuig i abans a Can Palli, una construcció indiana situada al carrer Metge Pi i amb una cisterna al pati que va inspirar-li la imatge de la potència creativa que es recull amb els anys o que s'ha d'omplir quan s'asseca. Però, com he apuntat, el casino i els bars també formen part de la "ruta Vinyoli", al qual Juan Luis Panero, en el text La medida de un hombre inclòs a Los mitos y las máscaras, recorda mirant-lo amb amargor mentre ell prenia una copa de brandi servida generosament per "un gran bebedor retirado" que aleshores, al final de la seva vida, s'havia de resignar a beure "uno de esos horripilantes biter sin alcohol". Els bars, de fet, només són dos: el Tothora, un bar aleshores "modern" rebatejat com a Tot És Ara i Res després de la publicació el 1970 d'aquest recull on, al poema homònim, poden llegir-se aquests admirables versos que celebren la capacitat de la paraula per no només dir les coses, sinó fer-les possibles: "Pregunto si no és / un gran consol dir la paraula pluges / i fer que plougui tot un llarg / matí d'abril"; i, a plaça, el desaparegut Bar Frigola, on, com va escriure a Sunt Lacrimae Rerum, prenia "l'aperitiu amb cloïsses ben amanides amb llimona i pebre".

Al meu carrer, que Vinyoli devia conèixer primer com una pujada de llécol sense les escales tan reglades que actualment el conformen, s'hi pot llegir, com he dit, el poema Diumenge, pertanyent a El callat, que, ple de reflexions sobre la figura del poeta i la creació poètica, va suposar el seu reconeixement literari. Només uns versos: "Diumenge, dret a les escales / en el replà d'un alt silenci, / ric dels secrets de cel·les i de pòrtics, / mira per sobre les teulades / la llisa mar gusporejant i sap". S'han de pujar totes les escales i encara anar més enllà per divisar el mar, però el saber, ai el saber que, lluny d'abastar-lo, és un anhel del caminant. Passo, doncs, cada dia per davant del panell amb el poema Diumenge i a vegades el llegeixo i miro la foto de Vinyoli. He de confessar que se'm fa estrany veure exposat amb el tors nu algú que va escriure que tot són "jocs per ajornar la mort", un vers que mai he oblidat, i "Sóc l'únic arbre en aquest lloc isard", si bé també aquestes altres paraules lluminoses que eixamplen l'esperit: "És per això que vago sempre / sota el silenci de les constel·lacions / d'aquestes altes nits de fabulosa riquesa". Dit això de la foto, que potser és per remarcar el fet que Vinyoli hi era l'estiu a Begur, m'alegra aquesta remembrança i que cada dia se'm faci present aquest poeta que va donar la mesura d'un home: "Si fores / fracàs, anhel i solitud i reserva / de la guspira que encén boscos / i no sols / projecte avar de guanys /

d'hipòcrita domini, / sobretot si fores / pur en el pur, diré que vas donar / la mesura d'un home”.

Publicat a:

-El Punt Barcelona 24-07-2011 Pàgina 11

-El Punt Comarques Gironines 24-07-2011 Pàgina 13

Font del document:

http://www.elpunt.cat/noticia/article/7-vista/8-articles/437426-el-mar-les-escales-i-laperitiu.html?piwik_campaign=rss&piwik_kwd=mесOpini%C3%B3&utm_source=rss&utm_medium=mесOpini%C3%B3&utm_campaign=rss